

Odgovor na vprašanje.

Pri nas so se ljubi ptički sicer po navadi prikazali, pa ne tako pogostoma; neki lovec mi je tudi terdil, da nahaja zmerznjenih senic, šinkovcov, še celó srak in vran po gojzidih lesici za večerjo. Kjer je tista navadna strelba odpravljena, se tudi plašni ptiči pogosto prederznejo na dvoriše priti; le škoda, da se še takih glupastih ljudi ne manjka, ki uboge senice v kletke lové.

Iz Slovenskih Goric na Štajarskem. Dom. Čolnik.

Iz Ložkega potoka na Notrajskem. R. — Tudi v naših hribih to zimo nisem vidil ne sternadov ne šinkovcov.

Natoroznanstvo in ljudska omika.

Spisal Šimen Šubic na Dunaji.

3. pismo.

Mislím, dragi moj, da Ti bo to dosti izgledov. Iz njih jasno vidiš, da verlim možakom ni bilo za posvetno srečo ne za čast, ampak le za pravo spoznanje natornih postav, ki so jih oznanovali, ne prašaje zato, ali jih čakajo ječe ali dobiček.

Dokler se je pečalo še manj mož s premissljevanjem nature, se je lahko iz njih djanj spoznavala pot, ki jih je peljala k spoznanju natornih postav in tistega višjega Bitja, ki je dal postave vsim stvarém. Težje je to presoditi dan današnji, ker se že brez števila ljudi s tem pečá in je že natoroznanstvo sklenjeno z življenjem mnogih narodov. Ko je namreč premissljevanje nature čedalje delj okoli segalo, se je jelo cepiti v več za se obstoječih delov. Zvezdoslovje je ostalo za-se; iz njegovih nalóg se je rodila matematika, ki zdaj hodi svoje poti; iz njenih pridelkov se razlagajo vzroki natornih prikazkov in postave, ki jih vežejo, ki po njih gibljejo trupla po nebu in po zemlji, in le-to razlaganje je prevzela učenost po imenu fizika, kateri sta že Galilej in Newton (izgovarjaj Njuten) postavila pravo podnožje. Kakor je tukaj vidil duh srečne pridelke, ga je gnalo k natanjčnem premissljevanju zemlje in vsega, kar biva na nji. Z večim veseljem in srečnejši kot dozday je obdeloval troje polja: rudoznanstvo, ki pregleduje oblike posamnih delov, iz katerih obstojí naša zemlja, parst in skalovje; rastljinstvo, ki pregleduje življenje rastlin in njih podobe; živinstvo, ki premissljuje notrajno in zunajno življenje pri živalih. Pri teh učenostih so se pa pokazale druge potrebe; previdili so, da ni mogoče pravega spoznanja o notrajnem djanju ali življenju raznih stvari, če ne poznamo delov, iz katerih trupla obstojé. Iz tega prizadevanja se je izcimila kemija, ki kroji trupla na pervine. Ko so hotli še natanjčnije vediti vzroke in prikazke vsakterega življenja, so mogli nož v roke vzeti in pregledovati notrajno sostavo in zvezo; tako je postala anatomija. Iz anatomije, fizike in kemije v zvezi s skušnjami se je zdravništvo spravilo na noge.

Kolikor smo dozday omenili natoroznanskih učenost, je nas vse učilo, da le živa želja po popolnoma vednosti je, ktera je priganjala že nekday in priganja še danes bistroumne možé, da se pečajo s težavnimi preiskavami vsakoverstnih prikazkov na svetu. To veselje, ki ga vživa duh nad takimi preiskavami in po teh zadobljenem spoznanju skrivnih postav, je edino plačilo za njih veliki trud. Navadni človek, naj je kakoršnega koli stanú, vém, da še zapopasti ne more, kaj bi utegnulo v tacih preiskavah mikavnega biti. Rečem Ti pa, dragi moj, da nam ni eno in isto, kar zvémó sami po lastnem prizadevanju, in pa to, kar nam drugi povedó. Lej, mati sliši, da nje sin še živí, ki je v hudi vojski bil, da je že na poti domú. Kako je vesela! Upanje, ljubljenege sina viditi spet, ji širi serce, — toda med upanje se ji včasih posilijo misli, kaj pa: ako bi sporočilo lagalo? Al vse drugo veselje jo obide, ko sina zagleda, ko spozna na obrazu tistega

ljubljenca, ki jí je pred več leti vzet bil; objame ga in vé zdaj, da ni laž, da niso sanje; veselí se, in veselje je čisto kakor je čista materna ljubezen. —

Zdaj ko sem Ti, dragi moj, ob kratkem povedal, kam deržé poti natoroznanskih učenost, pa Ti hočem povedati: v kateri zvezi da so z ljudsko omiko. Pri tem se bo poterdilo, kar očitno kažejo potrebe dan današnjega časa, da, kdor je zoper napredovanje natoroznanskih vednost, je zoper blagor ljudstva, in tedaj tudi zoper Boga, ki je v svojem stvarjenju očitno kazal, da hoče človeka srečnega storiti.

Začnimo kjer hočemo, povsod bo toliko povedati, da ne more biti namen tega spisa, da bi vse obsegel. Razdelimo si ljudstvo v toliko delov, kolikor je večih opravil, ter bomo kmali vidili: kaj da ima ta ali uni stan z natoroznanstvom opraviti.

Poljodelstvo, ki je studenec ljudskega premoženja, je dandanašnji tako natanko zvezano s kemijo, da brez nje več donášati ne more, saj toliko ne, kolikor se tirja v naših dnéh, da se splačuje delo in da se ljudstvo more živiti. Izgled bo bolj podučljiv kot sama beseda. Ko so Europejci svoje kraje jeli zapušati in se v zgornjo Ameriko preseljevati, so se nasedli po primorju; ondašnji kraji so bili rodovitni, da se jim ni bilo treba veliko truditi za pridelke. To pa ni dolgo terpelo; setve in sadeži so povžili, katerih jim je bilo treba iz zemlje; parst je shujšala; ni ga bilo več pridelka, da bi se bilo delo splačalo; posebno pa ni marala pšenica več rasti. Šli so naprej proti večerju, posekovali so stare lesove, ki so bili pognojeni z gnjiljavami živalskih in rastlinskih ostanjkov in to je delalo zemljo rodovitno. Tako se je godilo ob reki „Lorenco“; ko so še Francozi Kanado imeli, je bilo polje tako rodovitno za pšenico, da so jo v ptuje dežele izvaževali; — dandanašnji pa tam nimajo kaj družega pridelka kot oves in krompir. Še le leta 1852 so jeli v spodnjih krajih, ki jim pravijo „Skavenstaaten“, zemljo z apnom in gipsom potresovati, da se parst prekuhava in da se morejo delati tiste zveze v zemlji, brez katerih rastline donášati ne morejo. In polje prihaja spet rodovitno. Po Europi je že doseglo umetno obdelovanje polja višjo stopnjo. Previdni možje so že zdavnej spoznali take potrebe; osnovale so se ljudske poljodelske šole in družbe. Kaj pa hočete v teh šolah brez kemije, kaj brez živalstva in rudoznanstva? Kemija učí, kakošne in kolikšne rudninske dele ima zemlja v sebi; kaj po svojem stanu obroditi more, kaj pa ne; ona pa tudi pravi, iz česa da obstojé rastline in kaže, kaj da naj denemo v zemljo, da bode spet rodovitna. — Ravno tako imenitno je obdelovanje golih krajev. Že nam pomanjkuje tam pa tam lesov, in polivaki sperajo posekane griče do sivih skal; moglo je ljudsko gospodarstvo dati odgovor, kako se bo ti sili ubraniti. In glej! kaj bi bilo gospodarstvo odgovoriti imelo, ko bi nobeden ne bil natoroznanstva obdeloval.

Tako vidimo po izgledih, kako redí umna raba natoroznanskih pridelkov korenine vsega cesarstva, da mu potrebnega premoženja ne zmanjka.

Običaji štajarskih Slovincov pri snubljenju in svatbah.

Spisal Koloman Mulec.

Stare šege naših prednikov pri snubljenju in svatbah so se jele v mnogih krajih v nemar puščati, kar so suknje na mesto modrih plajščev in hlače na mesto dolajšic (širokih platnenih oblek) našim rojakom na telesa zlezle. Včasih pa overa tudi siromaštvo ženina in neveste, da se opravi vse bolj na tihem. Vendar tam pa tam so se še ohranile stare navade, in ker je ravno pustni čas, naj jih povém svojim bravcem.

Ko si je dečko (fant) v svojem sercu izbral deklé za ženo, si izvoli kakega priletnega žlahtnika ali soseda ali pa prijatla za snuboka (snubača). Ta se poda k starišem one deklice, kakor da bi hotel kaj kupiti. Ondi poprašuje:

ako bi to ali uno stvar prodali, in zadnjič še le pové, čemu je prišel. Sedaj nagovarja dekličine stariše in tudi deklico, da bi mu njegovo prošnjo dovolili. Ako dobro opravi, se verne domú in pové ženinu veselo novico.

Drugi dan se napravita obá in gresta skupaj snubit. Danes se pogovarjajo čez ženino premoženje in tudi čez doto, ktero bode nevesta od svojih starišev dobila. Če je vsem vse po volji, položi ženin svoji prihodnji nevesti zadavek v roko.

Nekoliko časa potem gré nevesta s svojimi stariši na ogled, kjer živino, travnike, njive, les, hramove, pohištvo, hrano itd. vse natanko ogleda. Po večerji, ktero jim napravi ženin, poterdijo, ako jim je ženino premoženje dopalo, svojo obljubo in se vernejo domú.

Kmaló po tem se podata ženin in nevesta z dvema pričama ali svedokoma k župniku (fajmoštru) k zaročenju ali zapušovanju, kjer pred tema možema skleneta zakon. Ko po zaročenju domú pridejo, jih čaka že lepa večerja (zaročka), pri kateri so gibance vselej nar imenitnejši jéd. Gibanca je prva národna jéd štajarskih Slovincov. Napravi se iz pšenične moke, sira in poverhnje. Naj pred se vzame testo; se na loparji raztegne, nekaj čez lopar potegne, in s sirom in poverhno namaže; potem se giba od testa, čez lopar potegnjenega, proč položi; tedaj pride spet sir in verhnja in tako pride poredoma več gib. Gibanca se dene na loparji v peč; kuharica skerbno pazi, da se lepo speče, po tem jo na loparji iz peči potegne. Gibance so dobra jéd; znajo pa jih štajarski Slovinci, posebno pa Dolanci, prav dobro peči. Tedaj pesem gospoda Verbnjaka:

„Še Bog za Dolance
Naj bolj skerbí,
Glej! vino, gibance,
S tem nas živi;
Zdaj bratec pij, sestra vžij,
Bratec pij, sestra vžij
Vino, gibance,
S tem nas živi!“

Od zaročenja do gostije mineta večidel dva tedna. Ta čas pride ženin velikrat k svoji zaročnici. Stariši zaročenih pripravljajo sedaj vse za svatbo; snažijo hram, kjer se bode v kratkem veliko veselje praznovalo; skerbijo za pitano živino in živad; pa tudi sosedje pomagajo marljivo; prinesejo starišem zaročnikov puranov, debelih gosí, piščet in še družega.

Med tem skerbíta ženin in nevesta, da jima krojači in čevljarji napravijo snažno opravo, ktero na poroke dan oblečeta. Izbereta si tudi dve deklici (svatevci), ktere ženina k poroki spremite, in dva mladenča, ktera nevesto k poroki peljata. S tema svatevcama se podá nevesta v kakošno bližnje mesto in kupi za ženina povojak, ktereга mu na svatbe dan za klobuk vtakne in na roko privče, svatevci pa kupite povojakov za vse druge svatovnike.

Zaročena si poiščeta tudi dva šaljiva moža (rovčina), ktera se pavluško oblečeta in goste vabita. Ona imata na debelih palicah poleg deržaja mali zvonček, s katerim cingljata pri tistih hišah, kjer imata koga povabiti. Enega dečka pa si naprosita, da pavluško oblečen, pred gosti pleše, skače in kričí, kadar k poroki grejo. Ta derží v roki kopje ali bandero in se tedaj kopjaš ali banderaš pravi. Eden onih mož, ki sta pri zaročenju svedoka bila, je tisti, ki si ga je ženin naprosil, starašina, — drugi pa, ki si ga je nevesta naprosila, je dever.

Zvečer pred poroko se snidejo ženin, nevesta, svatevci, starašina, dever in še drugi pri nevestinih stariših in se gostujejo; potem pa se vernejo vsi domú. (Dalje sledí.)

Jezikoslovne drobtinice.

V porazumljenje in pa prošnja.

Beseda „z zmerjanjem“ je prav dobra za nemški „Spitzname“ ali „Spottname“. Tudi jaz sem to besedo v Dragi

bivši v tem pomenu večkrat slišal. To pa že ne vém prav, ali od Dragarjev samih, ali pa od sosednih ljudi. Ločiti pa je treba „Spitzname“ od „Vulgarname“, ker to ni vselej uno, dasiravno se je to večkrat iz unega začelo*). Kako pa poslovenjati „Vulgarname“? Sliši se večkrat „po domače“, n. pr., „po domače mu pravimo Hlevišar“. Še bolja beseda za „Vulgarname“ je pa „prikladek“, ker to besedo rabijo v tem pomenu po Ipavskem, saj po nekterih krajih, ako ne povsod, kakor so mi nek duhovni gospod povedali. (Glej X. tečaj „Novic“, list 61. stran 244: Slovenske besede itd.)

Nekteri slovenski pisatelji rabijo besedo „libra“, „librica“ za nemški „funt“, pa napak, ker naši goriški bratje nas ne umejo. Oni ločijo „libro“ od „funta“ in „libra“ je pri njih za celo rez ložeja od „funta“. „Libra“ in „funt“ — oboje je ptuje. Če pa že moramo ptujko imeti, imejmo sploh navadno, namreč „funt“, da nas vsi in pa prav umejo.

Za besedo „kampelj“ sem že večkrat bral „česalo“. Ne vém, ali je ta beseda kje v navadi ali je pa skovanka. Naši Davčarji, terdi Slovinci, pa sploh pravijo kampilnu „ščesavnik“ in ga ločijo od „glavnika“.

Na Gorenškem, zlasti v brezniški fari, pravijo ozki ulici „zágata“, kakoršnih je več v Ljubljani.

Naj bi pač rodoljubi take in enake besede pozabljenja otevali nabiraje jih, in pa našemu slovarju izročevali, ali pa, kadar je potreba, jih tudi po „Novicah“ razjasnovali! Gospodje, poganjajmo se za lepoto in čistost svojega jezika! Kako imenitne so take besede, je pač dobro spoznal tisti slovanski pisatelj, ki jih je pred nekoliko leti, skladaje slovar svojega narečja, po deset krajcarjev plačeval, ako še niso bile nikjer natisnjene.

V Sorici.

Likar.

Zastran nemškega imena „spitzname“.

Na spis: „z zmerjanjem“ v zadnjem listu lanských Novic). Beli Kranjci pravijo: „nadéli (tudi zdéli) so mu Piskar“ (man hat ihm den spitznamen Piskar gegeben); „takó so mu nadéli (zdéli); to mu je nadévek“ (das ist sein spitzname). To se vjema popolnoma z glagolom českim „nadáti“, „nadávati“ (schelten, Konečny). Ta glagol je tudi v neki národni pesmi moravski, v kateri pomenja ravno to, kar po naše: „zmérjati“; sklanja se pa s tretjim sklonom osebe brez 4tega sklona:

„Když se (N.) razzlobí,
„Ženě nadává“.

(Kedar se N. raztogotí, ženo zmérja. Tako mi je razložil to neki Moravec, ki mi je tudi pel vso smešno zabavljico národno). — Kar je pa drugim „pri(i)mek“, jugosl. pre(z)ime, to je Belim Kranjcem „pridévek“ (zuname).

Popravek. O ti priliki prosim častite bravece, naj beró v 6. izgledu izpiska „kako treba poslovenjati nemški ohne dass“ **) — takole: „wider eueren willen und euer wissen, namesto: seinen willen und sein wissen.“ Prepisovaje sem spremenil poprejšnji osébek „er“ (beschämt) — v „ihr“, zato da bi bila misel razločna; drugo sem pa zabil na naglem popraviti. Tako je ostala ta zмотa.

J. N.

*) Kakor sem v poslednjem listu l. l. pisal, rabijo Hotederščani za „Vulgarname“ besedo „z zmerjanjem“, ker na vsako moje vprašanje: „kako se pa pri tí hiši (po domače) pravi? so mí vselej in vsi odgovarjali „z zmerjanjem“ etc. Rajnki Leskovec, bivši vradnik c. k. kmetijske družbe, iz Veharš domá, ako sem ga za kak „Vulgarnamen“ prašal, mí nikdar ni drugač odgovoril, kakor „z zmerjanjem“ se pravi pri Razloček med „Vulgarname“ in „Spitzname“ bi sicer imel biti, pa med ljudstvom ga ni, kodar je omenjena beseda navadna. Dozdeva se mi tudi, da tudi nemški „Vulgarname“ je „Spitzname“, „Spitzname“ pa ni vselej „Vulgarnamen“.

Vred.

**) Tudi v zadnjem listu lanských Novic.

Vsaka krava ti napravi vsaki dan za pol-drugi groš scavnice!

Na to pa:

Z vsakim vedrom gnojnice ti uide deset srebernih grošev iz dvorišča!

Za obertnijstvo.

(Svečarjem, bolje in lepše lojene sveče narejati), priporoča časnik „Chem. tech. Mitth.“ sledečo znajdbo: Ravno ko se loj topi, naj mu primeša svečar svinčenega sladkora (Bleizucker) v taki primeri, da na 1000 funtov (ali 10 centov) loja 7 funtov svinčenega sladkora pride. Čez nekoliko minut naj se z manjša vročina vendar le za toliko, da loj še zmiraj raztopljen ostane; potem naj se 15 funtov v prah zmletega kadíla (Weihrauch) in pa 1 funt terpentinovoga olja med vednim mešanjem loja počasi pridene. Loj naj se tako dolgo na vročem ima, da se vsa nesnaga, ki jo ima kadílo v sebi, na dno vsede; zgodi se to v malo urah. Na to vižo se naredé veliko lepše in boljše sveče od navadnih. Zakaj? Zato ker svinčeni sladkor sterdi loj; da se še bolj sterdi, pomaga tudi kadílo, ktero zraven tega še stori, da sveče, kadar goré, prijetno dišé. Na to vižo vlite sveče ne kápajo in so v tem stearininim (Apolovim in Militovim) podobne. — Kar pa tiče razmero svinčenega sladkora, kadíla in terpentinovoga olja, ni ravno treba, da bi se svečar prav natanko držal po meri, ki smo jo zgoraj povedali; če več teh dodajkov vzame, bolj terd bo loj; če manj, bo pa manj terd.

Nova postava za obertnike in rokodelce še od druge strani.

Hvale vredna je nova postava, ki se pričakuje za obertnike in rokodelce, tudi v tem, da tudi ženstvu se bojo svobodno prepustile vse take rokodelstva, od katerih se po ti postavi ne bo terjalo, da se ima obertnik ali rokodelce s posebnimi spričbami skazati, da se jih je izučil. Po tem takem bojo mojškne in šivarice vprihodnje rešene tega jarma, da so mogle dozdat le za majhno dníno na dan šivariti in si včasih svoj kruh še na drugo nepošteno vižo služiti. Po novi postavi bo zamogla vsaka ženska ravno tako krojačica (žnidarica), rokovičarica itd. biti kakor možki, in če bo odrajtala predpisani davek, bo ravno tako očitno svojo delavnišnico imeti smela kakor dozdat krojači, rokovičarji in izdelovavci vsake druge šivane robe.

Natoroznanstvo in ljudska omika.

Spisal Šimen Šubic na Dunaji.

4. pismo.

Ozrimo se na obertnijo, in skusimo se prepričati, kako bi ona brez natoroznanstva obstala? Vsak je že slišal, kaj so fabrike, in kdor je le količkaj po svetu pogledal, vé, kako potrebne so nam fužine. Kakor kmetovavec brez kovačnice opraviti ne more, tako tudi ni mogoče, da bi ljudstvo opravljalo svoje opravila, ako bi mu ne šle fabrike na roke. V fabrikah se obdelujejo rudnine vsake sorte pa tudi živalske stvari; vsaka svoje delo prevzame in ga pripravlja obertnikom za rabo. Kar je večega in težjega orodja, se naredí v fabrikah; iz njih izdelavajo rokodelci potrebne naprave, ki jim dela zljajšujejo; iz njih dobiva vojaški stan svoje orožje; po velicih mestih napravlja fabrika gaz, ki razsvetljuje celo mesto in boljša svečava, ki jo imamo, pride iz njih; one nam dajo steklino za naše oknja, pa nas tudi oblačijo. V kratkem: fabrike pripravljajo sirove stvari, ki jih zemlja daje, in jih stavijo v tisti stan, da jih človek k svoji potrebi obračati zamore.

Kdo pa daje fabrikam sirove stvari? Saj so rudnine po celem svetu raztresene; le po njih sežite, bote rekli, pa

namašite ž njimi volkove, spodej pa ogenj naredite, pa bo Lahko je to rečeno, storjeno pa ne. Kdor bi jim kaj takega svetoval, bi mu menda koj odgovorili: prijatelj, pojdi, pojdi sem, bomo tebe pomašili v volka, da se boš scedil; morebiti ti pride kaj več pameti v glavo.

Rudnistvo in znanstvo zemeljske sestave mora tû na pomoč priti. Rudnine se morajo pred spod hribov skopati. Rudnistvo in kemija te učite še le opravil, ki ti jih je treba. — Rudnistvo, znanstvo rudnin in zemeljske sestave in kemija gonijo tisto silno vreteno, ki vzdiguje iz zemlje sirove stvari.

Poljodelstvo, obertnija in rokodelstvo pa ne more obstati brez zveze med narodi, ki pripravljajo eni te, drugi druge reči, vsak po svoji šegi. Če manjka zveze med delavnimi ljudmi, se ne morejo pridelki zamenjevati. Potreba pa sili, da gré eno blago iz dežele, drugo pa v deželo, in to je kupčijsko življenje. Kakor se odpirajo poti za kupčijo, se oživlja poljodelstvo in obertnija, in duh misli na nove pripomočke, kako bi kaj zboljšal in z manjšim trudom napravil, in tako se delajo znajdbe. Poti se morajo odpirati, da odteka in prihaja blago. Kdo ti pa daje te pripomočke na roke? Ali ne vidite železnic po suhem, bark po morji in telegrafov ali hitropiscov, ki prepregajo vse delavne dežele.

Od kod so pa prišli ti čudeži na zemljo? Odkod se je vzela hlapon? Ga saj ni hudič kaki stari babi za copernije podaril, ali ga je morebiti kakošna zamaknjena v sanjah znajdla? On, ki ste mu naproti vpili: „hudič je, bojte se ga!“ on je vas premagal. Navadili ste se voza, ki nima konja; vidili ste, da ostane na ojnica, če ga le voznac pametno vodi; vi mu izročujete svoje blago in svoje drago življenje mu zaupate. Veseli ste, da je prišla pošast, ki hodi brez nog, ki piha in sope, pa nima nosnic, ki vidi pa nima oči. Kdo ga je pripravil na svet? Kdo drug kot natoroznanske vednosti, napredovanje našega časa, ki ga fizika tako močno podpira.

Zraven urnega hlapona pa stojé stebri, po stebrih so dratovi napeljeni, in po dratéh se pogovarjajo ljudje oddaljenih krajev. Cela Europa z rusko Azijo je že preprežena z njegovimi mrežami, in k letu, če ne spodletí kakor letos, bo že šel čez morje v Ameriko; zvezoval bo dva sveta; na enem koncu bo imel dan, na drugem pa noč in vendar ne bo nikoli spal; vedno bo imel opraviti, kakor že zdaj po Evropi komaj potrebam zadostuje.

Kdo je spet bil vzrok, da se je znajdla ta prečudna zveza, ki jo je ljudém tolikanj treba? Spet se nam oglasi fizika, ki je razodela v zadnjih letih bistroumnim možém take skrivnosti.

Običaji štajarskih Slovincov pri snubljenji in svatbah.

Spisal Koloman Mulec.

(Dalje.)

Drugi dan se starašina, kopjaš, godci in vsi gosti, kateri so bliže ženina kot neveste domá, pri ženinu snidejo in kaj malega zajterkvajo. Po zajterku pa se napotijo proti domu nevestnem. Kopjaš pleše pred godci in maha s kopjem (banderom) na vse kraje; za godci gré starašina, ženin in drugi gosti. Vesela igra s streljanjem jih spremlja do nevestinega doma. Tû pridši najdejo vse duri zaperte, v hiši je tiho.

Starašina poterka na okno, pri katerem dever stoji, in pravi: „Hvaljen bodi Jezus Kristus! Ako zlate prebirate ali drobno pšenico, v kraj ju pogernite; k nam se obrnite, in nam dajte glas, ki bo za nas in vas.“

Dever popraša: „Od kod in kdo ste vi, da se prederznete mirne ljudi nadlegovati? Kaj bi radi? Kje imate domovnico?“

Starašina odgovori na to ponižno: „Mi smo dobri ljudje in vas iščemo že dva tedna; zvezda je voditeljca naša;

ustavlja se nad vašim hramom; tu je tedaj zares konec našega popotovanja“.

Dever enmalo premišluje, kar ženina zagleda, ki je bled in žalosten, dokler so drugi vsi veseli. „Kdo je uni le?“ vpraša zdaj starašina. Ta mu odgovori: „To je ženin; mi vsi smo prišli zavoljo njega; priden dečko je, in si išče pridne tovaršice. Da je tukaj taka deklica, se nam vsem dozdeva, ker zvezda je nad tem hramom obstala“.

Na to dever vpraša: „Koga ste vi danes najpred srečali?“

Starašina odgovori: „Tri mogočne kralje, pred katerimi se trese zemlja in nebo, in kateri trije le eden so“.

Zdaj se dever bolj prijazno véde in stavlja starašinu različne zastavice, ktere ta uganiti mora, kakor: „S kolikimi pismenkami se piše sveto pismo?“ „Kdo je svete tri kralje kerstil?“ Kdo se je rodil pa nikdar umerl ni in tudi na svetu ni?“ „Ktero drevó ima dvanajst vej, na vsaki veji trideset odraslikov, na vsakem odrasliku dvanajst belih in dvanajst černih jabelk?“ „Ktere duše nimajo življenja?“ „Za kateri praznik se nar več derv potrebuje?“ itd.

Ako je dever bistroumen mož, kateri je že kaj skusil, si mora starašina dosti prizadevati, preden se mu odpró duri; ako pa to ni, gré lahko po odgovoru na take vprašanje s svojimi gosti v hišo.

Ko se vsi za mizo vsedejo in so židane volje, začne starašina za nevesto popraševati. Kmaló mu pripeljejo v hišo gerdo in našemeno babélo, ktera vesela priskaka v roki jerbas deržeč. On reče: „Ta ni prava“. Baba vendar noče pred iti, dokler ji starašina kak dnar ne verže v jerbas. Na to mu pripeljejo svatevce, eno za drugo, naj pred naj mlajšo in manjšo; ker starašina v eno mer terdi: „Ta ni prava“, pride k zadnjemu nevesta lepo opravljena; v eni roki hleb kruha in nož, v drugi pa pint vina ima. Ko v hišo stopi reče: „Hvaljen bodi Jezus Kristus“, in gré proti mizi, pri kateri se svati gostujejo, postavi pintno sklenico na mizo, kruh pa hipoma razreže v znamenje, da je močna, in da bode lahko gospodinila. Tedaj dá ženinu in svatom vina in kruha. Ako pa ima nevesta tako malo moči, da bi kruha ne mogla na enkrat prerezati, ji ga pred narežejo, da ona tedaj samo nož nastavi in tako hleb razreže. V nekterih krajih pa prinese nevesta ženinu, ko mu jo pripeljajo, bel robec in molek.

Na dan poroke si nevesta prizadeva, da ženina pred vidi, ko on njo, da bi ona delj živela kot on. Navadno mislijo, da bota zakonska bogata, ako na poroke dan dežuje; kteremu pri poroki sveče plamen bolj seka, bode bolj hud; ako sveči mirno, enako gorite, bota v zakonu dolgo in mirno živela; če pa sveči prašite, se bota svajevala; če se razpuščate, se bota v zakonu ločila.

Po zajterku se podajo svatje, ko ste jim svatevci povojake dale, na pot proti cerkvi. Nevesta dobí zdaj od matere blagoslov in zapustí s solznimi očmi dom starišev, kateri tudi jočejo. Spredej skače, pleše in krika kopjaš; za njim grejo godci, za njimi nevesta, ženin, svatovci, dever, starašina in vsi drugi gosti. Godba in streli iz samokresov jih spremljajo. Veselo krikanje doní krog in krog.

(Konec sledi.)

Ozir v stare čase.

Kako so kavó (kofé) nekđaj prepovedovali.

Čudno je, ako dandanašnji beremo ukaz Hildburghausenske vlade od 4. januarja 1768, kateri prepoveduje kavó (kofé) — sedanji vsakdanji živež. Mikavno je čez 88 let brati oni ukaz, ki se takole glasi: 1) Noben meščan, rokodelec, kmet, posel itd. ne smé piti kave, sicer vsakikrat plača 6 mark globe (dnarne kazni); 2. nobeden kdor s kavó kupčuje, ne smé vprihodnje ne žgane ne zmlete kave v svoji štacuni na prodaj imeti, pa tudi sirove čez 2 funta nobenemu prodati, sicer plača 20 tolarjev kazni. 3. Na sejnih se ne smejo mlini za kavó mleti pa tudi sirova kava ne prodajati.

4. Tisti, kterim je kavó piti prepovedano, se morajo v 3 mescih znebiti vse posode za kavó kuhati ali piti, sicer jim bo vzeta. 5. Kerčmarji (oštirji) plačajo 6 mark kazni, če razun popotnikom kakemu drugemu kave dajo ali če jo sami pijó. 6. Kdor s kavó kontrabantuje, plača 20 tolarjev kazni ali pa pride za dve uri na ogerlin (Pranger). 7. Če gospodar daje kave svojim poslom, plača 6 mark; posel, ki jo pije, tudi 6 mark; rokodelski pomočniki in hlapci, ki jo terjajo od svojega gospodarja ali gospodinje ali se proti temu vdinjajo, da se jim kava daje, pridejo za 24 ur v ječo. 8. Kdor se je zadolžil za kavó, ga zavoljo tega dolgá nobeden ne more tožiti. Če kdo kak dolg izterjuje, mora poprej spričati, da za kavó mu dolžnik ni nič dolžen. 9. Od vsacih 6 mark tega kazenskega dnarja prejme ovadnik, ki je tacega zatožil, tretji del; drugó tretjinko prejme vradnik tistega kraja, tretjo tretjino pa sodna gosposka. 10. Ime ovadnika bo zamolčano.

Življenjepisje.

Čertice iz življenja A. Mickievič-a.

Slavni pesnik poljski Adam Mickievič, kterega nenadno smert so nedavnej razglaševali časniki vsih jezikov, se je rodil leta 1798 v Zavsi, novogradskem okrožji maloruske Volinije. Perve nauke je izveršil v Vilni litavskeje, kjer se je za učitelja pripravljaj. Že o tej dóbi je priobčil prvi plod pesniškega duha svojega: dve knjigi balad in različnih pesem pod naslovom „Grazyna“ in „Dziady“. Pozneje je bil imenovan profesor v Kovnu litavskem ter je učil ondi slovstvo; ob priliki pak tadanjih politiških homatij so ga sumili, da se je vdeležil neke zakletbe; prognali so ga toraj v notrajno Rusijo. Tam in ob bregovih črnega morja bival je Mickievič dalj časa ter milo prepeval nezgodo svojo. Zadobil pa je po tam zloženih pesmih milost tedanjega vojnega upravitelja, kneza Galicin-a, ki ga je vzel leta 1826 v svoje spremništvo.

V Petrogradu je dal Mickievič na svetlo epiški spev: „Konrad Wallenrod“ — eno svojih naj glasovitnejih del. Pozneje mu je bilo dovoljeno v inostrane dežele se podati. Potoval je tedaj po Nemškem, Francozkem in po Italii; poslednjič je šel v Pariz, kjer je 4 knjige pesniških děl na svetlo dal. Njegov epiški spev: „Pan Tadeus“ živo opisuje življenje naroda poljskega. Od leta 1840 do 1844 je bil učitelj slovanskega slovstva na vseučilišču v Parizu, kjer je pred številnim zborom omikanih poslušavcev razlagal književstvo in zgodovino slovanskih narodov. Ti govori so bili od nekterih slušateljev njegovih zapisani in v natis dani; prestavljeni so bili tudi v nemščino, v kateri so 4 knjige v Lipnici leta 1849 beli dan zagledale. Delo to obsega mnogo zanimivega ne le poljskega, ampak tudi serbskega, českega in ruskega slovstva.

Učiteljstvo slovansko na vseučilišču parižkem je pa nehalo v letu 1844, in Mickievič je od te dóbe živel precej siromahno, dokler ga ni sedanji cesar francozki, Napoleon III. za knjižničarja poterdil v vojno ministerstvo. Preteklo jesen ga je poslal v Carigrad, kakor pravijo, o znanstvenih opravilih. Ondi je slavnega pesnika prijela nemila kolera. Umerl je 28. novembra 1855 v 57. letu dóbe svoje.

Med pesniki poljskega naroda, morebiti celó vsih narodov slovanskih stojí Mickievičevo ime v prvi versti. J. Š.

Novičar iz raznih krajev.

Za tiste vradnike in služabnike, ki so iz večletne privatne službe prestopili v cesarsko, so cesar po sklepu od 17. p. m. dovolili, da se jim, ako se pred dosluženi 10 leti v pravi cesarski službi v pokojni stan podajo, izslužbna plača iz milosti smé na pol iz cesarske dnarnice, na pol pa iz tiste mestne, stanovske ali kake druge kase dopolniti; tako je ravnati tudi pri udovah in sirotah taci vradnikov. — Po naj visjem cesarskem sklepu od 20. p. m. naj

Vendar se mi dozdeva, da Justin ima prav, ako od Istrijancov terdi, da so kolhiški naseljenci. Kolhiško okrožje se je pri starih velelo tudi kavkaška Indija „regio Indorum“ (glej I. Maccab. VIII. 8.) Znan je vladavec te pokrajine Eumen, kralj Pergama. To je ravno tisti Kolhis, v kterega je sv. Tomaž apost. evangeli prinesel, kakor učeni dr. Sepp (Leben Christi III. 717) terdi. Že pri Ksenofonu (Cyrop. I. 5. 3., primerjaj III. 2, 25) se poleg Kappadocij, Phrygov in Paphlagoncev imenujejo Indi, toraj pod temi Indi niso Indi Gangesovih dežel razumeti, temoč kavkaški Kolharji, in ti Kolharji so bili uni Indi, od kterih se piše, da so tudi na binkoštni praznik v Jeruzalem prišli.

Stari Kolharji ali Casluchim pa so bili egiptiškega *) porekeljna, in so veljali za naselbino Sestrisa. K tim Indom učeni tudi Homerove pelasgijske Henete štejejo, kteri so pod Antenorom na pobrežje jadranskega morja naselnike poslali, — tje, kjer sedaj Benetke stojijo.

Moj razlog, da so Istrijanci bili Kolharji, je, razun Justinove povesti, ime božice, kteri je v Poli oltar postavljen bil z napisom: EIAE AVG. Antonia Severina. Božica Eja je brez dvombe bila edina z gerško božico Kirke, ktero ostroumni Creuzer (Mytholog. Briefe str. 211) ima za: „Kreis und die Kreisfahrt — aber auch die Fahrt auf dem Meere des Lebens“, ker se Kirke tudi veli Aea, Eiaea. Že Eustathij, učen škof in razlagavec klasikov (glej „Eustath. ad Odys.“ IX. 31. itd.) je razložil, da Kirke Aea, Eiaea je dobila ime po kolhiškem mestu Eia ali Aea. Pomena drugih božanstev nisem še mogel dognati, vendar že ime božice Eia pričuje, da so Istrijanci bili Kolharji.

Neskončno važne so imena božanstev starim Noričanom in Panoncom sosednih narodov, kakor Trakov, Ilirrov, Vindelikov in Retov, ker se v njih poseben živelj očituje, kteri nič sorodnega nima z noriškimi in panonskimi. Kadar se bodo starotine Vindelikov in Retov bolje preiskale, se bo pokazalo, da ni vse keltiškega plemena bilo, kar je v „Alpah“ živel, kakor Kašpar Zeus, Rihard Knabl, Mathias Koch, in še drugi „Vorkämpferi keltizma“ terdijo. Kakor so Makedonci do leta 1825 v učenem svetu veljali za Gerke, dokler ni ostroumni Otffried Müller s svojim ostrim mečem tega mnenja razsekal, tako tudi današnji dan velja mnogoteri narod za keltiškega, — vendar tudi te vraže se bodo še razkadile. Slavnega gosp. Hicingerja pa prosimo, naj marljivo preiskuje starotine starih Japodov, Karnov, Istrijancov in Liburnov. Vsako zernice bode našlo rodovitno zemljišče. Davorin Terstenjak.

Običaji štajarskih Slovincov pri snubljenji in svatbah.

Spisal Koloman Mulec.

(Konec.)

Pri poti, po kteri gostje grejo, obešajo otroci na sohe cajne, v ktere svatje pogače mečejo. Med vsemi pa narbolj nevesta pogače razdeljuje, tedaj izrek: „sneha pogače tala“. Pogače, ktere so v cajne nametali, si otroci potlej razdelijo. Večkrat pa tudi otroci svate pogače prosijo, in če jih ne dobijo, pravijo: „Toti gostje so se žgankov najeli“. Kmalo pridejo k cerkvi in zaročena sta zakonska. Po poroki gresta ženin in nevesta, ko sta pred žertvenikom molitev opravila in sv. Janža blagoslov okusila, za žertvenik

*) At vero Mizraim genuit Ludim et Ananim et Laabim et Nephthum. Et Phetrusim Chasluchim. de quibus egressi sunt Philistiim et Caphthorim I. Mos. 10, 13—14. Tudi osebne imena istrijskih napisov imajo semitiški značaj, na pr., Taddaeus, Alfia, Cofius itd., primeri bibliške imena Judas, Tadej, Alfej, ime znanega rabinarja Kophen-a itd. Pis.

in tukaj molita! dokler gosti veselo sv. Janža blagoslov pijejo in potem iz cerkve odidejo. Kadar se nevesta iz župe (fare) moži, jo cerkvenik v cerkev zapre, ko drugi razun nje in ženina iz cerkve odidejo, in terja plačilo, preden jo izpusti.

Potem se podajo vsi svatje v bližnjo gostivnico, kjer so prav dobre volje. Proti večeru gresta ženin in nevesta na nevestin dom, ostali gostje nekoliko časa pozneje. Tukaj celo noč skorej ostanejo in se veselijo; ženin in nevesta sta vendar tužna, kakor tudi svatevce, ktere posebno malo jedó, tedaj v slovenskem pregovor: „Ne derži se ko svatevca na gostovanji“. Godci in zovčina imajo zmiraj šaljive govore in razveseljujejo celo družbo.

V ponedeljek večer pobirajo za mlado gospodinjo, ker ona veliko potrebuje. Dever natoči kupico vina, položi bel robec čez okrožnik in ga dene poredoma zdaj pred enega zdaj pred drugega gosta, kteri kak dnar na-nj položi, potem ko je iz kupice vince pil. Cela hiša veselo prepeva pesmico, ktero je dever takole začel:

„Darujte, darujte
To mlado nevesto
Srebrom in zlatom
In svetlim rajom“.

Nevesta ima, dokler za njo pobirajo, ženinov klubuk, kakor krono, na glavi.

Gostovanje terpi večidel tri, včasih tudi štiri dni. Na večer pridejo ljudje iz okolice na prežanje; pri oknih stojijo in čakajo, ako bi jim kteri gost kaj jesti ali piti skoz okno dal, včasih pa si tudi sami kaj vzamejo. V pesnički krajini je navada, da prežanci v hišo pridejo, kjer se jim vina piti in kruha jesti dá. Če pa tega ne dobijo, grejo, razvzemejo voz, ga zanesejo kos za kosom na kak bližen hram in ga gori vkup napravijo. Gostom vkljub se še kaj takošnega več počne.

Navada je tudi, da se tistim gostom, kteri na svatbi prenočijo in ne grejo domú, čevlji ali oprave vzamejo in na kakošni hram ali drevó zanesejo. Ko v jutro vstanejo, morajo jih pred iskati, preden se obleči zamorejo. Nekteri svatje pa idejo k sosedu, ukradejo tam mesa, ga prinesejo na svatbo in si ga skuhajo. Drugi vzamejo pri sosedu iz hleva konja, ga jahajo pred po celi vasi, ko na gostovanje pridejo. Ko pa tatú, ki je konja ali meso ukradel, dobijo, mu položijo slanjačo na rit in ga po nji jako pretepljejo. V drugih krajih pa se napravita dva godeca, od kterih se eden ko ženska obleče in si koš vzame. Tako k vsakemu hramu gresta, od kterega je kdor na svatbi. Dokler on s košem gleda, da kaj mesa ali kaj družega ukrade, gré drugi v hišo in tukaj različno govori, da bi domači tatú ne zapazili. Potem pa godci ukradene reči na dražbi odavajo in vsak gost lahko svojo za dnarje, včasih tudi brez dnarja kupi.

Dve reči, ktere se večidel v torek zgodite, ste še važni. Te ste: derkanje zovčina ali pa godca z gibanco in pa juternica, ktero godci vsakemu gostu delajo.

Zovčin ima rešeto z robcem pokrito in tudi en godec. Potem se zovčinu ali pa godcu gibanca v rešeto dene in zakrije. Zdaj oba hitita na polje, drugi pa za njima. Včasih se zgodí, da tistega bolj priganjajo, kteri nima gibanca, ko drugega, ki jo ima. Ko so onega z gibanco dobili, ga ženejo domú, gibanca pa ne morejo raztergati, ker je v krajeci okoli in okoli nit. V nekterih krajih se ne devajo v gibanca niti, in onda ukrade zovčin ali godec gibanca, ko jo je kuharica iz peči potegnila in pobegne z njo na kakošno kopico, govori drugim različne šale in je gibanca kos za kosom.

Juternico delajo godci zvekšinom v torek, ko vkup pridejo in takole: Vsakemu svatu napravijo igrico; eden od njih govori po tem gostu kaj šaljivega ali kaj prihodnjega, ta pa med dnar na okrožnik položi, ko takrat, kadar so za nevesto pobirali.

Zadnji dan se podajo svatje proti večeru z ženinom in nevesto na ženinov dom. Nevesta se žmetno od doma loči

in marsiktero solzo prelije, mati ji dá s solznimi očmi blagoslov, kopjaš začne plesati proti ženinovem domu in vsi idejo za njim, dokler vesela igra buči in samokresi pokajo. Ženin, nevesta in starašina se podajo najpred in ko v hišo stopijo, prinese gospodinja nevesti na okrožniku ključce v znamenje, da ji zdaj gospodinstvo predá. Po tem pridejo drugi in najdejo duri zaperte. Dever mora ravno tako kakor pred starašina prositi, da mu odprejo in kakošne uganjke, ktere mu starašina dá, ugoditi. Potem jo še le v hišo spustijo, kjer še večerjajo, po večerji pa se razidejo. Kadar že vina in jedi manjka, svatje pa še se domú spravljati ne začnejo, se prinese kropnjača v hišo in se raztreši. Včasi pa se nasmojena pečuhnica pod mizo verže. Ko po hiši smrad pečuhnice gostom v nos udarjati začne, se napravijo kmalo na noge.

Jezikoslovna drobtinica.

„Samotárec“.

Kaj se človeku v sanjah vse ne pritakne! „No, ta je lepa, na zadnje bodo nam po Novicah še sanje pripovedovali!“ — poreče kdo, vajen prebirati samo resne sestavke umnih mož, ki so jih pisali zdramljene in pa izbujene pameti z modrim premislikom. Ali prosim, poslušajte enkrat tudi sanje in sodite na zadnje.

Nedavno se mi je sanjalo ponoči, da je nas več okrog mize sedelo. Zraven mene na desni so sedeli imeniten gospod, verli Slovenec, nama nasproti pa je bil nek gospod minih, kapucinar. Moj gospod sosed se odmaknejo s stolom nekoliko od mize, pogledajo pod mizo, kakor bi kaj iskali, pocukajo na to skrivši mene in mi, kazaje pod mizo, pravijo: „Glejte, glejte, kako lepe škornje ima ta samotárec!“ Vès volk, kakor sem, na manj znane in nenavadne slovenske besede, nisem utegnil gledati škorenj, le beseda „samotárec“ se mi je tako zanimiva zdela, da sem prec potegnil iz žepa svinčnik pa papir in si zapisal novo besedo. Zapisavši jo in pisalo nazaj v žep vtikaje, se prebudim. Čujé premišlujem pa in prevagujem v sanjah slišano besedo ter razvidim, da je kakor nalašč popolnoma to, kar je Nemcom njih „Einsiedler“, Latincom njih iz gerškega vzeti „monachus“ in nam Slovencom od teh izposojeni „minih“. Beseda „samotárec“ naznanuje življenje nekdanjih, pa tudi sedanjih minihov popolnoma. Nekdanji minih, pravimo jim „puščavniki“, niso živeli vselej po puščavah v današnjem pomenu, kjer je zgolj kamnje in pa pesek, kjer pekoči sončni žarki vse rastlinje že v kali zamoré, ampak živeli so po samotah, včasih kaj prijaznih samotah, oddaljeni od ljudi, vendar pa vselej po tacih krajih, kjer so se živiti mógli z rastlinjem, z mnogoterimi jagodami, koreninami itd., — samotáрили so tedaj in so bili samotárci. Sedanji minih tudi prebivajo še po samotah, samostanih, in če jih je prav več pod eno streho, vendar le po samem vsak v svoji izbici stanujejo; samotárijjo tedaj nekako tudi ti in so samotárci, monachi, mnih. Spodtikoval bi se lahko kdo na obliki besede; ali ona ni ptuja ne Slovencom, ne Jugoslovanom. Besede s končnico áriti — árec pomenijo kaj biti, na priliko, gospodariti, suknáriti, životáriti, životárec, budnarec, pri Ilirih militarec, proletarec itd., torej prav dosledno samotáriti, samotarec, namest minih, puščavnik. „Puščavnik“ bi bilo po mojem mnenji bolj tisto orodje, s katerim zdravniki krí puščajo bolnikom. — Sodite tedaj, in če besedo prav zaveržete, vendar spozna lahko vsakdo, da ni prazna ali pa ne po pravilih slovniških skovana, torej nekoliko pazljivosti vredna saj zato, ker je nisem nikdar ne slišal, ne bral ne v slovenskem ne v drugem narečji, ampak ker se mi je bila pritaknila zgolj po naključji — v sanjah.

L—r.

Novičar iz raznih krajev.

Imenik gimnazijalnih in realnih šol v našem cesarstvu nam razodeva, da lani je bilo v vsem cesarstvu 260 gimnazijalnih, 36 pa realnih šol. — Solnice našega cesarstva imajo za to leto narediti okoli 6 milijonov centov soli za ljudi, živino, fabrike in gnoj. — Zbor avstrijskih škofov, ki bo po veliki noči na Dunaji v posvetovanje iz konkordata izvirajočih cesarskih postav, bo imel svojo zbornico v poslopiji dunajskega nadškofa in kardinala gosp. viteza Rausserja, za katero se že priprave delajo. — Nasproti razglasom nekterih škofov na Laškem, po katerih se imajo, kakor smo v zadnjem novičarji povedali, vsake bukve pred izdajanjem škofijstvu predložiti, terdi dunajski cerkveni časnik, da nobeden omenjenih škofov se ni o tem z dunajskim višjim škofom in kardinalom pred pomenil in da 9. člen konkordata ni tácega zapopadka, da bi se vpeljala predvračavna presoja bukev (praeventive Censur); v dunajski škofiji se že skozi 8 let tudi molitvine ali cerkvene bukve pred natisom ne dajejo škofijstvu v pregled, in tako bo ostalo tudi v prihodnje. — Slavnoznani slovanski pisatelj Ludevik Sturje te dni umerl po nesreči, ki se mu je na lovu pripetila; puška se mu je sprožila in ga ranila na smert. — Naj srečnejše srečke (lozi) klasne loterije, ki so bile vlečene 3. novembra l. l. in 11. in 12. dan t. m., so bile poslone v Zasmuk na Česko (z 100.000 fl.), v Sumberk na Marsko (z 40.000 fl.), v St. Derniš v Dalmacijo (z 20.000 fl.), v Halas na Ogersko (z 26.000 fl.), v Krajn na Krajnsko (z 8000 fl.), v Kalafat na Turško (z 5000 fl.) — Polič ola (piva) velja 700 fl. srebra! Pred zadnjem srečkanjem male loterije v Lincu pride nek dunajsk klepar (klamfar) v kerčmo predmestja Leopoldovega; žejin je, pa zadnjo dvajsetico je ravno nesel v loterijo; „kdor mi dá 10 kraje. za ól“ — nagovori svoje tovarše v gostivnici — „naj pa ima polovico dobička, če zadenem kaj v loteriji“; neki kočijaž mu jih dá — zvečer pride res trojkla (terna) žejnega kleparja, ki je za poliček óla prodal polovico svojega dobička — 700 fl. — Včerajni teržaški časnik je iz Dunaja od 17. januarja prinesel telegrafno naznanilo, da je car Aleksander skoz in skoz vse pogoje za mirno spravo poterdil, in omenjeni časnik dostavlja, da ravno to novico je „Wiener Zeitung“, pisano iz Petrograda 16. januarja ob dveh popoldne, po telegrafu prejel. Drugi dunajski časniki tega dneva še sicer nič ne vejo od te važne novíce, ktera pa po tem, kar je vladni časnik „Oest. Corr.“ od 15. t. m. pisal, ni nemo-goča in le kaže, da se je rusovska vlada hitro premislila, ker v prvem odgovoru se ni naravnost vdala temu, da bi en kos dežele na moldavsko-basarabiški meji odstopila. Ker je bil 18. dan t. m., kakor naši braveci vedó, že izperva imenovan za tisti imenitni dan, ko bota mir in vojska določena, bomo tedaj kmali za gotovo vse zvedili. — Vlada turška je zlo poparjena po novicah, ki jih je od Omer-paša iz Ana-Kale in od Selim-paša iz Erzeruma dobila; armada anatolska, to je, prav za prav armada turška je tako na slabem, da Turki stare korenine pobešajo glave in zdihujejo, kaj bo. — Iz Napolitanskega se piše, da v Vesuvu, tisti znani gori, ki ognjeno žveplo iz sebe meče, se že več časa sliši nek poseben grom; njena glava je spremenila svojo prejšno podobo in je plošnjata; po vseh teh prikazkih pričakujejo novega silnega bljevanja, ali pa da se bo gora pogreznila; če se to zgodi, se bojé, da bo jezero nastopilo na tem mestu, kjer je sedaj večer ogenj.

Pogovori vredništva.

Gosp. J. L. v Žžž: Zdaj ne — prihodnjič bomo radovoljno vzeli.